

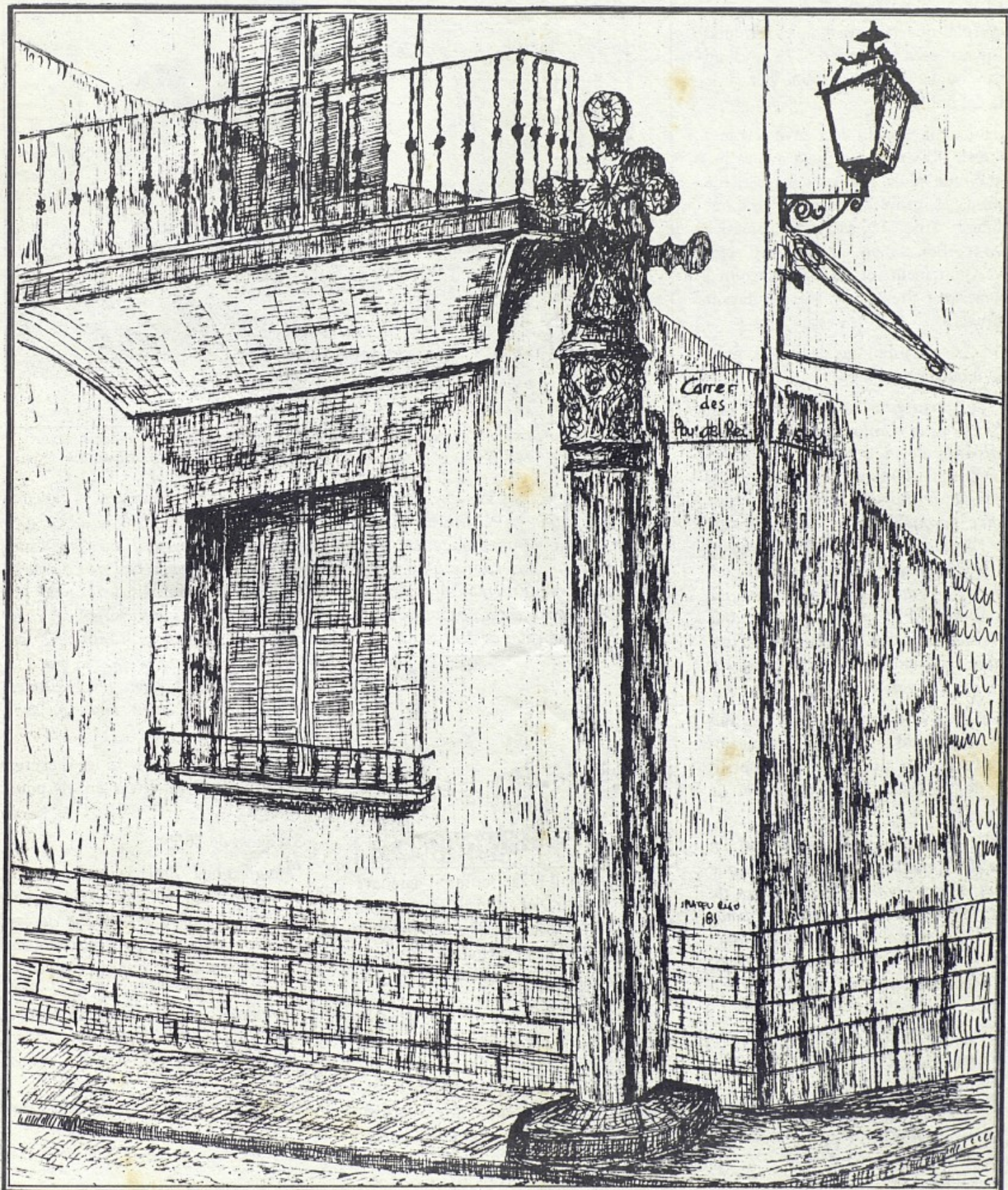
BONA PAU

PRENSA
CORTINA

Núm. 440 Any XXXVII

MONTUÏRI

OCTUBRE 1989

Els pous públics

Els pous públics no tenen avui en dia utilitat. El seu ús ha quedat obsolet degut a les cisternes i aljubs que es construeixen a cada casa i a la substitució del bestiar de càrrega, que abeurava en ells, pels vehicles de tracció mecànica.

Però el que avui són simples relíquies del passat eren, fa prop de 125 anys, un servei públic importantíssim per a la vida del poble.

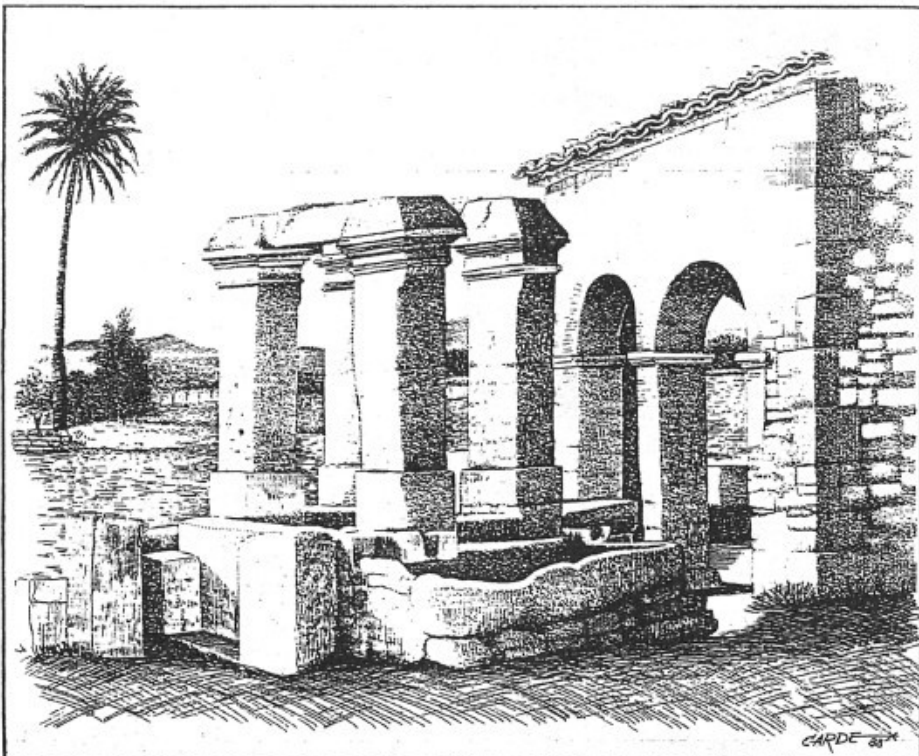
Durant la dècada dels anys seixanta del segle XIX es produí una manca important de pluja i la gent, necessitada d'aigua, es proveïa d'ella en els pous públics. Tota aquesta problemàtica queda reflexada en els llibres d'actes de l'Ajuntament, els quals ens contenen les mesures preses per aquest, davant la situació.

El 20 de juliol de 1866 els pous havien quedat fora d'aigua.

"Va manifestar el President que l'objecte de la reunió era per acordar els medis més adequats que es creguin necessaris a fi d'impedir que s'abstengui el públic de dur-se'n dels pous públics l'aigua, perquè se li ha donat part de que l'aigua surt tèrbola, que ja no es pot beure. Assabentats els senyors concurrents acordaren per unanimitat que fins altra ordre es quedí privat el públic de rentar ni dur-se'n aigua amb el seu bestiar, podent sols rentar en aquells casos que tinguin roba de mort".

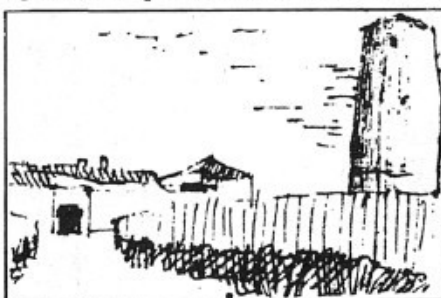
La cosa va empitjorar tant que tres anys més tard, l'Ajuntament decidí l'obertura d'un nou pou, l'anomenat Pou de Sa Cova, l'onze de febrer de 1869.

"Va proposar el President que en vista de la molta escassetat d'aigua que hi ha a varis pobles de l'Illa, des de molt de temps a aquesta part, i trobant-se en la mateixa manca aquest poble, creu procedent i de moltíssima necessitat proposar a aquesta Corporació que a

Fou tanta l'escassetat d'aigua durant la dècada dels anys seixanta del segle passat que tant d'Es Pou del Rei com dels altres pous públics, es va impedir de dur-se'n

la major brevetat possible es construesqui un pou públic en el punt anomenat la Cova, destinant una quantitat dels fons prevists per invertir-los a les obres de l'indicat pou. Enterat l'Ajuntament va acordar i aprovar dita proposta consignant-li la quantitat de 190 escuts".

Evidentment la cosa s'agreuava durant l'estiu, el consistori rationà l'aigua i es produïren alguns robatoris nocturns d'aquesta. Vegem-ho.

14 de juliol de 1869.

"Manifestà el President que l'objecte de la sessió era per notificar-los que en vista de l'escassetat d'aigua que s'experimenta en els pous públics de la vila, que quasi ha arribat a l'extrem que es troben secs del tot; proposa a aquest Ajuntament que seria molt convenient per a aquest veïnatge que es tapassin totes

les nits amb portes i barreres el Pou del Rei, el d'En Socies i el de Sa Cova, a fi que d'aquesta manera no poguessin abusar com fins ara ho han fet i d'aquesta manera quedaria més depòsit per repartir-la segons les necessitats de cada veí. Enterada aquesta Corporació va acordar i aprovà dita proposta i que a la major brevetat es facin les indicades portes o barreres i altres eines que sien necessàries".

Per últim, una altra de les mesures preses era el profunditzar en els pous ja existents.

3 d'agost de 1869.

"Manifestà el Batle que el sobrant de la construcció del pou públic anomenat 'Sa Cova' i el sobrant de les bugaderies públiques, es podria invertir per construir una mina contigua al pou anomenat de Cedron (), el qual està totalment sec i això seria un gran alleujament pel veïnatge i en particular pels qui viuen en el districte on radica dit pou".*

Guillem Mas Miralles

PORTADA

CREU DE SON RAFEL MAS

En el cap de cantó dels carrers Pou del Rei i Sa Trona, el nostre dibuixant, Mateu Rigo, n'aconseguí, ja fa vuit anys, aquesta bella imatge

(*) Aquest pou és conegut actualment pel Pou des Dau. El carrer de Cedron era el que avui en dia coneixem pel carrer de Sa Trona.

Els comptes clars No defraudar ni esser defraudats

Quan arriba, com ara, el moment d'anar a pagar els impostos públics a l'Ajuntament estam pensant que des de fa molts d'anys l'espanyol que pot defraudar l'Estat en matèria d'imposts, no dubta en fer-ho.

El frau fiscal és, des de sempre, un problema greu, difícil de resoldre, si bé no és exclusiu dels espanyols, encara que n'hi ha que diuen que la tendència que tenim al frau fiscal és una conseqüència de la mateixa fiscalitat.

Aquest fet succeeix perquè la majoria de les persones tenen com a primordial finalitat de la seva vida el propi enriquiment. Són sobretot aquells que volen fer-se el llest i miren d'estalviar-se bona part del que l'Administració els exigeix.

Hem de reconèixer que tots tenim obligació de pagar els impostos d'acord amb els propis interessos. Sabem que vivim en un estat democràtic, que tots hauríem d'estar disposats a pagar de bon grat; si bé, per altra part i com a contrapartida també ens hauríem de veure satisfets de reconèixer els serveis com a justificació del deure complert.

Les conseqüències d'aquest frau són evidents: la disminució de recursos de l'Estat i dels mateixos Ajuntaments, una major pressió fiscal, una contribució més elevada sobre els qui paguen o sobre els qui de cap manera se'n poden escapar. I això suposa una injusta discriminació, una falsa mentalitat per allò de "si ho fa l'altre, jo també", la qual cosa pot arribar fins i tot a un desequilibri entre uns i altres.

Possiblement el frau fiscal disminuiria i la gent acudiria a abonar els impostos amb noblesa si es pogués comprovar palpablement que els seus doblers són ben emprats i tengués oportunitat de poder veure i examinar tots els comptes. Ara com ara la gent veu que amb els

seus doblers es fan despeses d'una nació rica, d'un poble al qui no li manca res, quan la realitat no és aquesta. Una quantitat massa grossa, segons el dir del poble, s'inverteix en necessitats supèrflues. Per una part es destinen sumes excessives per a petites obligacions i mas-

No basta que el nostre Ajuntament s'esforci per oferir una bona imatge del poble, tots hem de col·laborar perquè Montuïri progressi i millori de cada dia.

DUBTE I POR

Una persona amiga em deia que tenia molts de dubtes i sovint també, por. Dubte i por són dos elements humans que adesiara, i a l'hora més impensada, irrompen dins la nostra vida. Tenim por de perdre, de sofrir, de tornar vells, de morir. Por del fracàs, de la dificultat, de perdre la salut, de quedar-nos totsols. Por de la crítica, del què diran, dels falsos amics. Por del futur, de l'imprevist, d'un accident, del destí. Por de les coses, dels homes, fins i tot de Déu.

El fantasma de la por no només espanta els nins o les dones dèbils, sinó també els homes més forts, les persones madures, els humans més segurs d'ells mateixos.

L'altre element, el dubte, es presenta de manera més sinuosa i velada. ¿Qui és el qui no ha dubtat mai? Dubtes en matèria religiosa, davant els canvis; dubtes per causa del pluralisme, per les teologies oposades, pels distints models d'església, pel mal exemple dels creients... no sabem a què ens hem d'atendre.

sa baixes per donar solució a greus problemes. Sempre s'ha dit que el qui paga té dret a saber com s'empren els seu doblers.

Pagar impostos, sí; frau fiscal, no; comptes clars, sí; despeses innecessàries, no. Això és el que tots voldríem o hauríem de voler: ni defraudar ni esser defraudats.

Onofre Arbona

Però el dubte creix també dins altres terrenys. Dubtes sobre els homes i sobre l'home. Hi ha una desconfiança radical, crisi de valors, desencantament generalitzat. Dubtam de la política, dels mitjans de comunicació i fins i tot de la ciència i el progrés. No hi ha valors absoluts. Tot és relatiu —se diu— inclús aquesta mateixa afirmació.

Seria bo que aprenguéssim a afrontar amb valentia aquestes dues visites que amb freqüència toquen a la nostra porta: El dubte i la por. Els dubtes es poden aclarir dialogant, preguntant, investigant, reflexionant, fiant-nos de la paraula dels altres. La por, diuen, quan l'han vista de prop no és res. Hem de perdre la por de tenir por. A vegades li donam pas sense tenir un motiu seriós, ni un fonament per deixar-la entrar. No ens deixem dur pel primer impuls.

Convé afrontar amb valentia i realisme aquests dos elements humans, perquè una vegada vençuts, ens fortifiquin dins la seguretat, la confiança en els altres i en nosaltres mateixos.

Andreu Genovart.

Catalina Martorell Llaneras

Nova directora del Col·legi Públic "Joan Mas i Verd"

Segons la LODE, cada tres anys s'han d'elegir nous directors en els Col·legis d'E.G.B. i d'altres nivells. A Montuïri aquests darrers tres anys ha exercit aquest càrrec Josep Ma. Munar. Recentment i per substituir-lo ha estat nomenada per ocupar la direcció del Col·legi "Joan Mas i Verd", Catalina Martorell Llaneras. Es per això que just haver començat el curs volguérem entrevistar-la.

—¿Per què vares decidir-te a fer magisteri?

—A Algaida vaig tenir l'oportunitat d'estudiar baxillerat elemental i superior i mirant bé les possibilitats que hi havia a Mallorca d'estudiar altres carreres, tal vegada no hauria fet magisteri, però no me'n pened de res, perquè com més va, més m'agraden els al·lots.

—¿Quants d'anys fa?

—Enguany fa 12 anys que he acabat magisteri, i això suposa 12 anys de fer feina.

—¿Com t'elegiren directora?

—A finals del curs passat s'havien d'elegir nous càrrecs directius perquè feia tres anys que hi eren. I aquí, dins la mateixa escola, hi va haver una proposta d'un grup de professors de dur una direcció més col·legiada, més entre

tots, perquè l'escola tiràs endavant, sobretot més en la part pedagògica. I després de molt de xerrar-ne, entre tots vàrem arribar a la conclusió que jo podia exercir aquest paper. He de dir que no és un càrrec directiu, com entén la LODE, sinó més compartit.

—¿Ha suposat més feina?

—No; perquè com que som un parell que duim el càrrec, no és mal de dur.

—¿Hi ha novetats dins l'escola?

—Novetats, no; només és que de deu professors passarem a ser dotze. Hi haurà un tutor per a cada curs més un professor d'educació física i un professor en funció docent.

—¿Ha disminuït el nombre d'alumnes?

—No; jo crec que tenim una matrícula semblant als altres anys. De totes maneres la demografia de Montuïri va minvant: preescolar és bastant baix, només hi ha 12 alumnes, però a la guarderia sembla que es torna recuperar un poc. De totes maneres sempre hi ha hagut alts i baixos.

—¿Quants d'anys fa que fas escola a Montuïri?

—Ja fa sis o set anys. Exactament no ho sé.

—¿Tens previst seguir aquí?

—Sí; m'agrada molt donar classe a Montuïri. Quan vaig venir hi va haver una sèrie de raons. La primera, l'ensenyament en català; l'altra és que tenia els cursos que ja disposaven d'uns objectius ben clars, i la tercera, la distància que hi ha d'Algaida aquí.

—En quant a assignatures, ¿hi ha cap novetat enguany?

—Tenim les mateixes assignatures que de sempre vénen establertes. El que sí tenim és que gràcies al Patronat de Música i a l'APA disposam de professorat de música fins a vuitè; els altres anys també ho teníem, però de diferent manera.

—¿I respecte a l'horari?

—Per a l'horari de moment no tenim confirmació oficial, per escrit; però els nostres projectes són els de tenir dos dies horabaixa lliures; que en principi podrien esser els dimarts i els divendres; i ens quedaria de la següent manera: quatre dies a la setmana, de 9 a 1; un dia de 9 a 12 i tres dies a la setmana de 3 a 5.

Encara parlarem d'altres aspectes, però resten descrites a un altre apartat. Ens despedirem desitjant-li encert en el càrrec que acaba d'estrenar.

Ma. Antònia
Ma. Cerdà

Els alumnes escolten atents l'explicació de la professora, en aquest cas, la directora

El concurs literari

CONVOCATÒRIA DEL III

D'una manera semblant a com hem fet els cursos anteriors, tornam convocar el que serà el III Concurs Literari de BONA PAU, per als al·lots i al·lotes de Montuïri. Però aquesta vegada ens extenem un poc més i l'allargam als estudiants que ja han acabat E.G.B.

També pretenim d'alguna manera encoratjar i premiar els qui mostrin millors condicions literàries. I per això, mensualment s'aniran valorant per un jurat prèviament designat, els treballs que es considerin de més alta qualitat. I a l'entrega de premis es donaran a conèixer els seleccionats, que seran quatre: un de 6è, un de 7è, un de 8è i un pels qui ja han finalitzat E.G.B.

Es tindrà en compte l'originalitat, que facin referència a qualque aspecte de Montuïri i que estiguin escrits en català.

Com els anteriors, estarà patrocinat pel C.I.M. i per la Comissió de Cultura de l'Ajuntament; i també es compta amb l'especial col·laboració de Col·legi "Joan Mas i Verd", "La Caixa" i "Sa Nostra".

L'ENTREGA DE PREMIS DEL PASSAT CONCURS

Com un acte més de les festes patronals es feu l'entrega de premis als participants del II Concurs Literari-Artístic, la qual tengué lloc en el Local Jove, l'horabaixa del dilluns 21 d'agost.

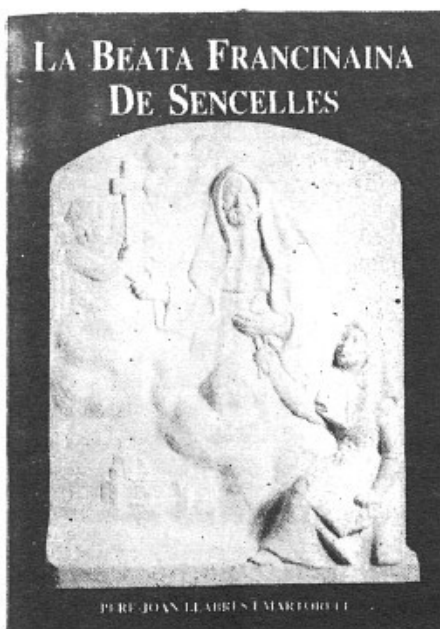
Hi eren presents la majoria d'alumnes del Col·legi Públic de Montuïri. Feu la presentació el redactor en cap de BONA PAU, Gabriel Gomila, el qual exposà el motiu de l'acte així com els avantatges i repercussions que se'n poden treure d'aquests concursos.

El director d'aquesta publicació, Onofre Arbona, després d'encoratjar els presents a continuar participant en els concursos ja va anunciar la celebració del III certàmen per aquest curs que ara comença, el qual serà de similars característiques, si bé es lliuraran premis als que sien considerats els millors.

Tots els presents reberen un obsequi per la seva participació, el qual s'ha d'agrair a la col·laboració de l'Ajuntament,

"La Caixa" i "Sa Nostra". I també s'ha d'esmentar el patrocini del Consell Insular de Mallorca.

UN LLIBRE NOU

LA BEATA FRANCINAINA DE SENCELLES

Per Pere-Joan Llabrés Martorell

Els qui llegeu aquest llibre tindrán l'oportunitat de descobrir la vertadera imatge d'una dona del nostre poble i com va fer veritat la seva mania d'atreure tothom cap a Déu. Una obra que col·loca a l'abast del lector tant la senzillesa de la biografiada com l'ambient que l'enrevoltava, ens mostra les seves petjades durant la vida terrenal.

Un llibre que conjuga la senzillesa i el rigor, en el qual Pere Llabrés ens ofereix detingudament nombrosos detalls de la nova beata Francinaina de Sencelles; pràcticament ens trasllada al seu costat perquè poguem descobrir les seves intimitats dels anys que va rodolar per aquest món. I tants d'altres aspectes que el lector podrà assaborir.

S'ha dit que el llibre "sembla una ratxa d'aire fresc que ens retorna el plaer de viure i la joia de la fe".

O.A.

Publicat per "Sa Nostra", Caixa de Balears

DOS DITS DE SENY

"Si no vols brou, tassa i mitja". I en va caure de brou, dia 6 de setembre, per alguns redols de Mallorca!. Els torrents es desbordaren i tornaren reclamar els terrenys que des de sempre havien estat seus i que la febre de l'especulació i la construcció incontralada havia violat.

El seny de l'home l'ha de portar a respectar i millorar la mare Natura, no a destruir-la en benefici d'alguns particulars que confonen el progrés amb el seu guany econòmic.

Durant aquests darrers anys, amb l'explosió turística, s'ha destrossat més Mallorca que en tots els segles anteriors: s'han cremat boscos, s'ha plantat ciment, s'han destruït platges, s'han menjat muntanyes, s'han tapat torrents... Tot això a la llarga és un suïcidi ecològic. I no en parlem quan és a costa de vides humanes! És un preu massa elevat quan és a canvi de guanyar quatre diners fàcils darrere una indústria que penja d'un fil i es pot rompre per qualsevol motiu. La crisi d'enguany i les torrentades ens haurien de servir d'avís. La mare Natura és molt sofrida, com qualsevol mare, i aguanta estoicament tota casta d'impertinències. Però potser hagi arribat el moment de dir: Basta!

FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE MALLORCA

El batle de Sineu n'és el president

Amb assistència de representants de quasi tots els ajuntaments de l'Illa, el passat 16 de setembre es va constituir a Sineu la Federació de Municipis de Mallorca, la qual té com a principal objectiu aconseguir que els municipis petits puguin contrarrestar el poder dels grans nuclis de població i de les administracions central i autonòmica, que per un igual sien tots escoltats i tengués en compte.

Foren designats els càrrecs directius de la Federació, essent elegit primer president del consell executiu el batle de Sineu, Jaume Ferriol, per un plaç que va des d'ara fins a les pròximes eleccions municipals. Els batles de Pollença, Porreres i Ariany seran els vicepresidents i el de Calvià, el secretari.

"PERSONA DEL POBLE"

Bartomeu Ramonell, 25 anys al servei del poble

Quan cessà de jutge rebutjà l'homenatge de reconeixement públic

Per tercer any consecutiu BONA PAU participa a la convocatòria de l'Associació de la Premsa Forana presentant una persona del poble que ha fet mèrits suficients perquè se li reconegui la seva labor realitzada dins qualsevol camp del quefer popular.

Recordam com el primer any fou presentada Aina Socías "Vermell" i l'any passat Maria Mesquida "Rabent", les quals aconseguiren el primer i segon lloc respectivament dins la lista del populars de la Premsa Forana de Mallorca.

Enguany l'equip de redacció de la nostra revista ha pensat en una persona que ha treballat molt pel poble, quasi des de l'anonimat i amb una eficàcia i dedicació provades.

HOME DE SENY

El nostre personatge és aquest:

Fins pel juny passat va esser jutge de pau; ha ocupat aquest càrrec per espai de 25 anys (ara en té 71). Un home de seny a qui no li ha agradat mai figurar; és l'amo En Tomeu Ramonell Aloi, "Matxo", una persona discreta que molts de montuïrers aprecien.

Casat amb Na Maria Sastre Escarrer, té dues filles, fa de pagès i és un home

senzill amb molt de sentit comú. A l'hora de la seva substitució se li volia retre un homenatge per agrair d'alguna manera els seus serveis prestats durant aquests 25 anys, però ell no volgué cap casta de reconeixement públic a la seva labor; aquest és un motiu més pel que BONA PAU, aprofitant la vàlua d'aquest home, el presenta com a personatge del poble.

Juntament amb En Bartomeu Ramonell, Na Maria Sastre és la dona montuïrera que "fa la casa"

JUTGE AMB VUIT BATLES

El qui fins ara fou el jutge de pau és home de ca seva, que fa poc renou i al que moltes persones li han demanat consell sabent que podien escoltar les seves paraules. Durant el temps que ocupà el seu càrrec —bona part els anys de la dictadura— conegué set o vuit batles a l'Ajuntament i amb tots es dugué bé, almanco no tingué problemes amb cap d'ells, tot i que foren d'ideologies molt diverses. En certa ocasió ens comentava com el batle Gaspar Oliver, "de Maià", li digué: "Des carrer cap a defora és meu; des carrer cap a dins és teu (volent indicar que els problemes de les famílies estava baix de la seva jurisdicció).

Quan li recordàvem que tot el poble estava satisfet d'ell, l'amo En Tomeu ens va fer aquesta precisió: "No tota la gent; perquè quan intentes fer justícia, sense voler afavorir ningú, mirant de posar-te al costat de la veritat, sempre hi ha algú que en surt perjudicat, almanco des del seu punt de vista. És per això que resulta molt difícil fer-ho bé per a tothom. Una cosa que sempre he volgut ha estat que mai no es pugui dir que el jutge ha perjudicat aquell o aquell altre sense una petita causa, perquè sabem molt bé que el qui és causant d'un determinat fet, sempre té un tant per cent de raó."

D'ACTUACIÓ SERENA

Sembla que la vida d'un poble com el nostre ha de transcórrer plàcida i sense problemes, però no sempre és així; molt sovint hi ha baralles, discussions, situacions que precisen la intervenció del jutge de pau. En tots aquests casos l'amo En Tomeu tengué una actuació presidida pel seny, la prudència, el sentit comú i la discreció. Dotzenes de conflictes s'han arreglats entre el jutge i el causant, sense donar qüestió i sense entèmer-se ningú. "Es pot dir —afirmava l'ex-jutge— que pràcticament venien a parlar amb mi amb secret, i com que és secret, així ha de romandre".

(Continua a la pàgina següent)

PERSONA DEL POBLE

"Seny, prudència, discreció i sentit comú, notes característiques"

(Ve de la pàgina anterior)

En altres moments el jutge Ramonell va haver d'intervenir quan l'ocasió era més seriosa i precisava també el seu servei. Recordam la seva actuació serena, lúcida i brillant en el cas del greu accident d'un autocar ple de turistes al creuer de Porreres, en el que moriren 10 persones. Ens consta que el Cònsol d'Anglaterra el va felicitar per la seva bona labor en un moment de confusió i pànic.

UN HOME SENZILL

Creim que la manera d'actuar de l'amo En Tomeu Ramonell durant aquests cinc lustres, és el millor aval a la seva tasca. Un home senzill que creu que no li han d'agrair res; al contrari, és ell el qui dona les gràcies a tots els qui l'han cercat per demanar-li consell i mostrar-li plena confiança. Aquest home de seny, alt i prim, amb molts de cabells encara, i amb el gaiato amb la mà, el trobareu sempre a la vostra disposició. Un home que, suposam, seguirà essent la resta de la seva vida, almanco de nom, el jutge de Montuïri.

Andreu Genovart

S'HA DIT QUE...

... En Toni "Món", a sa reunió en què presentà sa dimissió com a director de Ràdio Murta, ho va dir d'aquesta manera: "Com que sa ràdio ja m'ha donat doblers per fer-me un xalet, comprar-me un "rolls-royce" i un iot, present sa dimissió per donar pas a un altre".

—oOo—

... en es menjador de sa Tercera Edat se comentava que a Ciutat hi anava tal quantitat de cotxes que feien impossible sa circulació. En Joan "Mostatxet" tot "sèrio" digué: "No, i encara no hi ha es meu".

—oOo—

... si anau an es dispensari, tant a sa consulta des metge com a sa metgessa, com a s'hora que Na Margalida "Pera" posa ses "banderilles", pensareu que sa gent de sa Tercera Edat és de lo més tarat que tenim. Però si anàreu a sa gelatada des Dau, segur que poguéreu comprovar que sa majoria d'aquests que semblaven espanyats, un horabaixa així, reviscolen.

—oOo—

... vista sa varietat i es nombre (10) de parelles que participen an es curset de nuvis, dins es bars de la vila se feien comentaris sobre lo que els deuen ensenyar i donar es capellans. En vista des resultats En Pere Palou demanava a veure si ell no hi podria anar, encara que fos amb una mica de retard.

—oOo—

... es municipal que vigila es pas dets al.lots petits que van a escola, quan travessen sa carretera, pareix més un padrí que un municipal, sobretot si és En Joan.

—oOo—

... l'any passat, en aquest temps, ja s'havia fet propaganda de sa fira i publicat es programa. Se veu que enguany ho guarden molt amagat o... ses coses van molt retardades o... mos volen donar un "xasco".

—oOo—

... per mor dets interessos creats, En Josep Ma. Munar va haver de donar preferència a Na Joana Gual per a sa candi-

datura a diputat a ses properes eleccions. No pensaren que es montuïrers haurien vist amb bons ulls que un paísà hagués ocupat un escó tan alt. Una altra vegada serà i a lo millor en lloc d'estar col.locat en cinquè lloc serà es primer.

—oOo—

... Na Margalida "Queló" està molt contenta per sa cabina telefònica que han posat en Es Dau, però encara hi estarà més quan hi posin es telèfon.

—oOo—

... ses cabines telefòniques des Dau i es Creuers no serveixen per telefonar perquè encara no hi ha "s'aparato", però són d'una gran utilitat quan plou.

—oOo—

... un dets homes que comanda més dins ca seva és En Norat des Forn. Sa prova està en que quan sa seva dona escriu una recepta de cuina a BONA PAU se firma Joana Ramonell "des Forn". Això ja és renunciar a sa pròpia nissaga.

—oOo—

... es rector Andreu quan va anar a Roma amb motiu de sa beatificació de "Sa tia Xeroia" se'n menà amb ell es batle. Aquesta vegada es qui no hi cabia d'alegria era En Pere Sampil.

—oOo—

... tothom estava estorat de veure es batle bevent aigua es dia de sa gelatada de sa Tercera Edat. Llavors es va descobrir que era es temps que anaven a dur més cava.

—oOo—

... Ràdio Murta cerca un comentarista per retransmetre es plens de s'Ajuntament. Es batle i certs regidors estan tots satisfets perquè quan es parli d'obres i es tema se torni avorrit, es locutor podrà descriure com van vestits i pentinats es Senyors Regidors.

EN XERRIM

CONTROL DE RADAR

Des d'aquí sols volem cridar l'atenció als conductors i recordar-los que funcionen els controls de radar, que la velocitat màxima és de 40 qms. hora i que sembla que aquest mes passat s'han efectuat algunes denúncies per excedir-se del que marquen els discs.

L'AJUNTAMENT INFORMA

Resum de l'acta de la sessió plenària extraordinària del 7 de setembre de 1989

Una vegada aprovada l'acta de la sessió anterior el batle va donar compte a la corporació del nou sistema tributari i de la necessitat de prendre acords per a la supressió, imposició i ordenació dels distints impostos i tributs municipals.

PROPOSTES I DEBAT

Després de proposar fins on havien d'arribar les supressions, els gravàmens dels impostos sobre immobles i obres i la proposta de noves taxes per a la recollida de fems, el batle va informar del contingut de les ordenances fiscals per regular dits impostos. També va informar de l'abast de les ordenances fiscals elaborades per regular els esmentats tributs explicant fins on s'arribaria amb la seva recaudació, fent notar que únicament augmentarà la taxa de recollida de fems a fi d'equilibrar el cost del servei d'ara respecte a la contribució territorial urbana, augment que es compensaria amb la supressió dels referits impostos.

Davant aquestes propostes, Miralles Pizà (PSOE) va exposar la postura del seu grup, com fou la de no oposar-se als augments proposats, però sí la de manifestar-se en contra de la filosofia del sistema impositiu proposat, així com també altres motius. A l'hora de l'aprovació ells s'abstendrien.

Sampol Mas (PSM) va manifestar que la intenció del seu grup també era l'abstenció, però no com una prova d'irresponsabilitat i de voler deixar l'Ajuntament amb els mínims, sinó perquè el pressupost del seu grup seria un altre, per desconeixement de les previsions i altres motius.

En canvi Ramonell Castellà (CDS) manifestà que malgrat estava en contra d'augmentar el pressupost, la intenció de vot del seu grup era favorable, degut sobretot a la insignificança de

l'augment (500.000 ptes.) i a l'elevació del nivell de vida.

ACORDS

Tancat el debat i amb tres abstencions (2 del PSOE i 1 del PSM) i sis vots favorables es va acordar:

- 1.- Suprimir de la cobrança:
 - Arbitris sobre els cans.
 - Taxa pel servei de clavegueram.
- 2.- Fixar el tipus de gravamen sobre els immobles, així:
 - 0'66 per cent en urbana.
 - 0'60 per cent en rústica.

Impost sobre construccions

Amb l'abstenció dels dos regidors del PSOE i el vot favorable dels set restants, s'acordà:

Establir l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres, fixant el tipus de gravamen en el 2 per cent en construccions i l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana, fixant els percentatges anuals màxims permesos per la llei, per determinar l'increment de valor.

Els percentatges anuals seran els següents:

- 2'6 o/o	per al període	d'1 a 5 anys
- 2'4 o/o	"	fins a 10 anys
- 2'5 o/o	"	fins a 15 anys
- 2'6 o/o	"	fins a 20 anys

Els tipus de gravamen s'estableixen així:

- 26 o/o	per al període	d'1 a 5 anys
- 25 o/o	"	fins a 10 anys
- 24 o/o	"	fins a 15 anys
- 23 o/o	"	fins a 20 anys

Impost sobre recollida de fems

S'acordà, amb l'abstenció de Ramonell Castellà (CDS) i la de Sampol Mas (PSM) i amb el vot favorable dels set restants, establir la taxa per recollida de fems i aprovar l'ordenança fiscal reguladora, d'aquesta manera:

- Vivenda de 2 persones	2.840 ptes.
- Vivenda de més de 2 persones	3.549
- Comerços i establiments segons la classificació establerta, així:	
- Tarifa 3	5.328 ptes.
- Tarifa 4	7.099 ptes.
- Tarifa 5	10.648 ptes.
- Tarifa 6	17.756 ptes.

Aquests acords s'exposaran durant 30 dies al públic perquè pugui presentar reclamacions. Si no se'n presenten, s'entendran elevats a definitius.

CERTIFICACIONS D'OBRES

Vestuari camp de futbol: Aprovar la quinta i darrera certificació, l'import de la qual puja a 1.507.652 ptes.

Pavimentació del camí de Son Bascos: Per un import de 1.933.838 ptes.

Voravia i enllumenat del camí del cementeri: S'aprovà la 1a. certificació per un import de 4.782.299 ptes.

PATRONAT DE MÚSICA

A principis de setembre, a la reunió de la Junta Directiva de l'Associació Cultural del Patronat de Música (així és com volen que es digui) es va estudiar i projectar l'actuació d'aquesta entitat pel curs que acaba de començar.

Es féu un estudi dels doblers disponibles per iniciar les activitats, s'analitzaren les quotes dels alumnes i els honoraris dels professors i es va convenir en que les d'uns i altres s'haurien d'augmentar. També es féu un reajustament de les classes i dels horaris, s'estudià la necessitat d'ampliar el temps d'ensenyament així com la conveniència d'incorporar un professor nou.

LA GELATADA DE LA TERCERA EDAT

Com ja és costum, la gelatada que a finals d'estiu reuneix en Es Dau els membres de la Tercera Edat és motiu de goig, de diversió i, sobretot, de passar una estona agradable assaborint el refresc que se serveix i poder contemplar i participar al ballet que s'organitza com espectacle final.

La d'enguany no va desmerèixer de la dels anys anteriors i se celebrà el 23 de setembre.

CORREUS

En el Carrer de les Corregudes, allà on abans hi havia la presó, hi figura instal·lat, i sembla que serà d'una manera definitiva, el rètol de correus. Així, els baixos de l'Ajuntament podran servir adequadament per un servei d'utilitat pública.

BALLS A PLAÇA

La incipient agrupació local de balls regionals, "Flor de Murta", oferí a plaça la vetlada del darrer diumenge de setembre, dia 24, una bona mostra del seu aprenentatge, delectant els nombrosos espectadors que varen presenciar la seva actuació.

MITINGS ELECTORALS

De cara a les eleccions dels proper 29 d'aquest mes, els partits polítics ja començaren la seva campanya a Montuiri els darrers dies del passat setembre.

Foto L. Capellà

La participació d'al·lots en el concurs de dibuix de les festes, fou massiva

RÀDIO MURTA Nova Junta Directiva

El dissabte dia 9 de setembre es reunien en assemblea tots els membres que componen l'emissora local, Ràdio Murta. Durant la reunió, el director Antoni Mayol presentava als assistents la seva dimissió i s'acordà que a la propera reunió del dissabte vinent, 16 de setembre, hi hauria la presentació de noves candidatures. A la data prevista se celebrà altra vegada assemblea en la que es presentà una única candidatura, que fou aprovada per majoria absoluta.

Aquest és ara el nou equip directiu:
Director: Joan Verger, "Matxo".
Subdirector: Catalina Bauzá, "Rodetes".
Secretari: Andreu Genovart.
Tresorer: Francisca Bauzá, "Roses".
Vocals: Antoni Mayol, "Món"; i Rafel Miralles, "Xiripa".

Nova programació

9 h.	Obertura, salutació, sintonia
9'15 h.	Piano forte
10 h.	Cinema (*)
10'30 h.	Programa concurs (*)
11'30 h.	Esportiu
12'30 h.	Escudella fresca
13 h.	Reflexió de migdia
13'03 h.	Programa d'entreteniment (*)
13'30 h.	Notícies
14 h.	Debat
15 h.	Cafè, copa i ràdio
15'30 h.	Musical (*)

*) El títol d'aquest espai no és el definitiu.

CURSET DE SOCORRISME

S'ha fet un cert ambient a Montuiri per assistir al curset de socorrisme que s'haurà començat a Palma el passat 25 de setembre per a joves d'edat entre 20 i 25 anys.

Es tracta d'un curs totalment subvencionat per l'INEM, de 200 hores de duració. Als alumnes que aprovin se'ls atorgarà el diploma de Socorrista de l'INEM, de la Creu Roja, aquàtic de la Creu Roja, monitor de socorrisme.

AVARIES TELEFÒNIQUES

Un dia sí i l'altre també continuen les avaries a les línies telefòniques a conseqüència de les quals en un moment donat el telèfon al nostre poble sols serveix per enfadar-nos, per les molèsties que això suposa.

No sabem qui en té la culpa, però no ignoram els fatals resultats.

CURSOS DE GRADUAT ESCOLAR

Per aquest curs continuaran a Montuiri les classes de Graduat Escolar d'una manera semblant al curs passat.

El projecte era el de començar les classes el 1er. d'octubre, si bé a més del 1er. grau. s'impartirien també les matèries corresponents al segon.

Com el passat, les classes seran també a Ca Ses Monges.

Avui ja sols és una peça de museu o objecte decoratiu

En altre temps la filosa fou un instrument de treball per a moltes dones

Avui en dia és un fet prou freqüent trobar-se amb filoses com a peces de museu o com a objectes decoratius a qualsevol celler o altre parany turístic.

Cal recordar, emperò, que en un passat no massa llunyà foren els instruments d'un treball que va permetre a molta gent camperola o menestral obtenir uns ingressos complementaris per a la subsistència familiar a més de subvenir les necessitats casolanes en relació a les fibres textils.

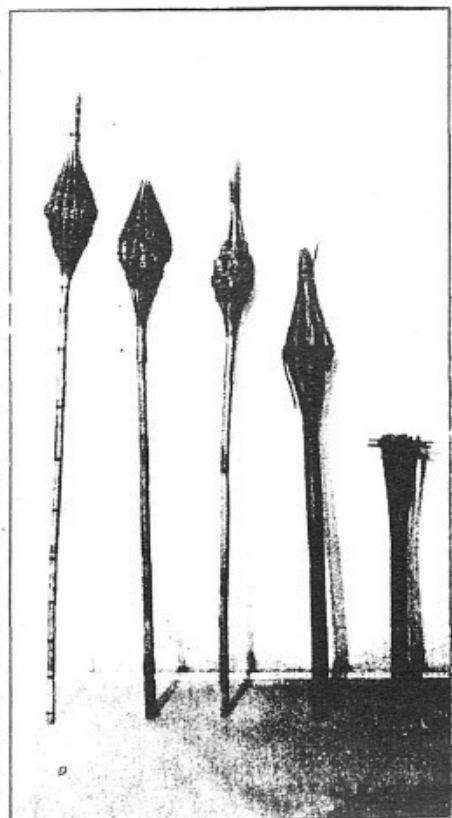
Amb aquest article es vol donar a conèixer alguns aspectes d'aquesta feina de filar al llarg del temps, així com els estris propis, tot partint dels existents al Museu de Mallorca, a la Secció Etnològica de Muro. També s'ha volgut reconstruir el procés de la filatura: una activitat que només perviu de manera aïllada de forma residual a Mallorca.

FILADORS I FILADORES

Malgrat que el cançoner popular vulgui afirmar que filar era una activitat purament femenina i impròpia d'homes, cosa que també intenta demostrar esforçadament la rondallística, tant és així que un home filant era evidentment tan desgavellat per a la mentalitat popular com es veu en aquesta glosa:

"Home qui fila o debana
o fa osques a un fus,
o té s'enteniment fluix,
o sa closca des cap blana".

El cert és que la història ho desmenteix, indicant el contrari.

Diferents tipus de "filosa"

És sabut que al llarg del període d'història que abarca des de la conquesta catalana fins a les postrimeries del S. XIX, la filatura de caràcter domèstic fou essencial tant pel que fa a les fibres vegetals (lli, cànion) com per a la llana.

Així que no ha d'estranyar que a la primera documentació de què es disposa sobre l'obratge de llana a Mallorca, datable de l'any 1315, apareguin referències explícites als "filadors i filadores". Es dona a entendre amb claretat que eren homes i dones, indistintament, els qui s'ocupaven d'aquesta tasca subsidiària dels obradors de teixit. De la dedicació dels homes a aquesta feina se'n té notícia a altres contrades europees i a Espanya mateix era freqüent que fossin els propis pastors els qui s'ocupassin en filar la llana de les seves ovelles.

Però tot sembla indicar que, prioritàriament, eren les dones les que filaven, ja fos pel tissatge domèstic, ja fos perquè treballaven per encàrrec d'algun teixidor o perquè ho fessin per compte d'un comerciant. El cas és que es compaginaven els treballs casolans amb els de filar, que era una tasca quotidiana més.

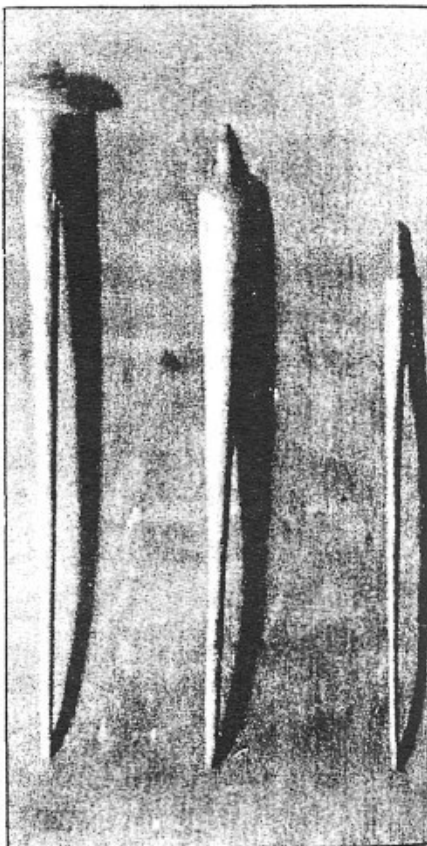
DINS LA CASA O AL CARRER

Era costum establert que es filàs, bé dins la casa, prop del foc, fent rotllada els vespres, bé que es fes al carrer, on les dones soles o en companyia d'altres sortien a fer les fusades. Les filoses permetien passejar, mentre que els torns obligaven a estar assegudes. El costum de filar al carrer no devia ésser massa ben vist, tant si es feia d'aturada, devora

ca seva, com si es realitzava passejant. Ja ho diu el testimoni popular:

"Na Cordera Nas de Bou
i Na Mora sense coa
passetjaven sa filoa
pes carrer per fer renou".

A Mallorca, cap a finals del S. XIV, es va haver de reglamentar aquest costum de sortir a la carrera a filar i així es troba disposat en el "Llibre de Mostassaf" que tota dona que filàs al carrer dins Ciutat ho havia de fer de cara a la paret, per tal de no ferir ningú amb la pua. També es dictà una prohibició en el sentit que no els era permès a les taverneres filar dins els cellers, especialment les fibres de cànion per raons que no es mencionen. Aquesta darrera

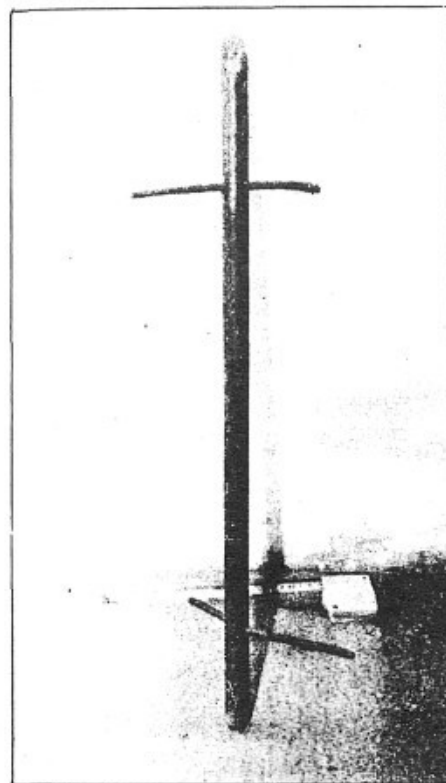
El fus tenia forma cònica

dada s'ha de considerar com a demostrativa de la combinació de feines per part de la dona.

Aquest panorama de treballar al carrer no diferia gaire dels d'altres ciutats, com a Barcelona, d'on es coneixen diverses representacions del mateix S. XIV, en les que es poden veure dones filant a la finestra o devora el portal de ca seva.

L'ACTIVITAT DE FILAR

Per als segles posteriors es disposa d'algunes dades que permeten entreveure l'envergadura que arribà a tenir aquesta feina, si bé la gent dedicada a ella no formà mai confraria coneguda ni corporació alguna. Per aquesta raó,

L'aspi s'usava per a fer les troques

les notícies que es coneixen es localitzen dins de la documentació relativa als distints gremis del teixit. Ja sigui en els diferents "capítols" i "ordinacions", ja sigui en els lligalls relatius a plets d'aquestes corporacions, es poden trobar referències a l'activitat de filar, principalment pel que és relatiu a la qualitat de les filasses o els tipus de fils en evitació dels fraus.

Segons testimoni del teixidor de lli, al 1686, hi havia més de tres mil persones que treballaven filant lli i llana, essent aquest el seu únic medi de vida, afirmant-se en el mateix document que un sol obrador de teixir podia donar feina a un nombre de "filaneres" que oscil·lava entre 25 i 100. En una altra font del mateix any es fa referència a les dones filadores amb l'expressió de "tanta miserable muger que passa su vida con el trabajo de su rueca".

En el S. XVIII, la "Real Sociedad Mallorquina de Amigos del País" s'interessà per aquesta activitat, tal i com ho patentitza el fet que potencià la creació d'escoles de filar a torn, com foren les de l'Hospici o la de la Misericòrdia per a nines i que tengueren vida efímera.

Amb l'aparició de les fàbriques, les filadores es varen veure progressivament substituïdes per les màquines i hagueren de limitar-se a treballar a nivell familiar.

ELS ESTRIS DE FILAR

L'utilatge emprat per a aquesta feina és molt senzill i es redueix, bàsicament, a quatre elements que són els següents: filosa, fus, aspi i debanadora. N'existeix un cinquè, d'ús opcional, i que és el torcedor. Menciò apart mereix el torn de filar i que és tractarà de manera específica.

FILOSA: Bastó o tros de canya que en un extrem o prop d'ell forma un eixamplament amb esquerdes o amb un entrunyellat de vim, on es subjecta el "cerró", "floc" o "moixell" que es vol filar. La porció de fibra tèxtil s'assegura al cap de la filosa mitjançant la "carta", que és una trinxa de pell, un bocí de cartó, forrat o no, o una tira de roba.

La filosa rep a Mallorca, comunament, el nom de "filoa". Es pot presentar amb diversitat de formes segons es veu a la foto. Generalment eren de canya, entre un i mig metre de llargària.

Cal suposar que la fabricació de les filoses era un treball masculí i que, a més a més, solien ésser un present freqüent entre enamorats o festejadors, tant a Mallorca com a altres contrades.

En aquest sentit és significativa la glosa següent:

"Amb ses primeres amors
te vaig dar una filoa,
i veta i floc per sa coa.
Mira si som bondados!"

També és freqüent trobar-ne decorades al llarg de la canya, ornamentacions realitzades amb incisions de traç molt fi, fetes a punta de ganivet i tenyides de color negre, que contrasta amb el groc daurat de la canya.

L'aspi de torn actuava com a debanadora

FUS: Barreta de fusta rodona, lleugerament cònica, que en el cap més prim té una incisió, l'"osca", i que pel més gruixat acaba en un disc o en un reviro. Serveix per tórcer el fil i arregar-lo així com es va filant. Té una variant que és l'anomenat:

Torcedor o fus de tòrcer: Més gruixat que l'anterior i un poc més llarg, amb el disc més gros i col·locat en el cap de dalt amb un ganxet on es subjecta el fil. Serveix per retórcer aquest i fer-lo doble o de dos caps, per tal de convertir-lo en un cordill.

ASPI: Bastó de dos o tres palms de llargària, atravesat prop dels extrems (a 10 cms. per terme mig) per altres dos bastonets perpendiculars al més llarg i creuats entre si. S'usava per fer els "rams" o "troques" després d'obtingudes les "fusades". En un estadi més evolucionat sorgí el:

Aspi de torn: Creu de fusta, amb els braços extensibles o no, muntada en sentit vertical sobre un peu i que té una maneta per fer-lo rodar. Ocasionalment, podia actuar com a debanadora.

DEBANADORA: Armadura de canyes, tronco-cònica, que gira sobre un eix de ferro. N'existia també un altre

(Continua a la pàgina següent)

Maria Gomila Pocoví, "Rua", una de les darreres filadores de Montuïri

Hem volgut que una de les dones més velles del poble, Maria Gomila Pocoví, "Madò Rua", de 93 anys, ens relatés alguna cosa de quan filava, en els seus anys de joventut. La seva memòria a vegades la traïa, però no en excés. Aquesta fou la xerradeta que tinguérem amb ella

—¿Com filàveu en aquell temps?

—Filàvem llana d'ovella, l'escarpíem, llevàvem les busques i l'estufàvem. Després la posàvem embolicada a la filosa i amb el fus la fèiem ballar i l'estiràvem voltant. Llavors fèiem una troca, la netjàvem i finalment fèiem la roba.

—¿Tothom filava?

—Abans, gairebé tothom filava, però nosaltres encara vàrem filar quan ja no quedava ningú.

—¿Quant de temps vàreu filar?

—Des dels dotze anys que me'n va ensenyar mumaré fins en fa devers deu. Ella feia sacs per posar farina i la resta llençols: algunes tovalloles en els telers que hi havia pels pobles.

—¿Us reuníeu les filadores a l'hora de filar?

—Sí; però no sempre.

—¿Com filàveu?

—Amb la filosa que a vegades ens havia regalat el promès. Era de canya que havien adornada pel canó: feien talls i romaní decorada. El fil anava enmig. Col·locàvem la filosa entre les cames perquè tenia un mànec. Estiràvem el fil i amb el fus voltàvem.

—¿Veníeu el fil?

—No; era per a nosaltres. Les que no podien arar a fora vila, filaven. A ca nostra érem deu i jo vaig filar poc perquè em llogaren i després em vaig casar amb un guàrdia cicil. Però encara filava per a la família un jersei, un calcetins, i altres coses.

—¿On compràveu la llana?

—No era de les nostres ovelles. A les possessions tenien animals i cada any, quan havien tos, ens venien la llana: la filàvem i en fèiem mantes pel llit, matalassos...

—¿Per què us aturàreu?

—Degut a la professió del meu home i a les feines de la casa, no podia filar. Fa uns 50 o 60 anys ja no filava ningú.

—¿Recordau quins eren els instruments?

—Una filosa, un fus, un àspid. Aleshores la llana era més bona de filar, bruta, degut a la grassa. Així anava més bé.

—¿Retia molt?

—Depenia del treball. Per filar la llana d'un jersei normalment estàvem una setmana.

—¿Podíeu filar tot l'any?

—Sí. Però s'ha de dir que de dia, les que podien anaven a fora vila. I els vespres, amb els veïnats, ens reuníem i totes filàvem.

—La llana, ¿era de color?

—No; però podíem tenyir-la. Jo no en vaig tenyir mai.

—¿Treien molt, per filar, d'una ovella?

—No gaire.

—¿Hi havia moltes filadores?

—Les dones preferien anar a fora vila per guanyar més. A la vila sols filaven les que no podien anar-hi. quan algú es casava fèiem els llençols.

Ma. Cerdà
Ma. Antònia

En altre temps la filosa fou un instrument de treball

(Ve de la pàgina anterior)

tipus, formalment semblant a l'aspi de torn, però amb la creu en sentit horitzontal i només utilitzable per debanar.

EL TORN

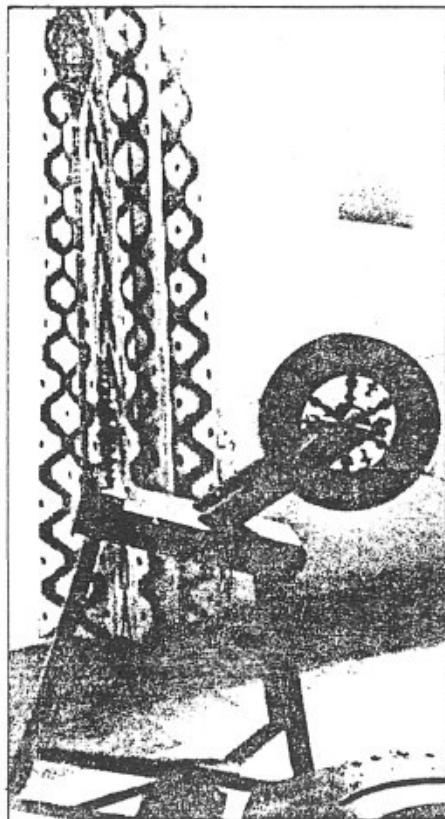
Amb el perfeccionament de l'artesanía textil que caracteritzà el període baix medieval, aparegué un aparell de gran importància dins de les tècniques del filat: el torn.

Consistia en una roda vertical que era capaç de posar en moviment el fus i feia possible obtenir un major nombre de "fusades". N'existien dos tipus bàsics, segons s'impulsi la roda d'una forma o de l'altra:

De mà: La roda està provista d'una maneta que es fa voltar amb la mà dreta, mentre que amb l'esquerra es té el control de la "filassa" sostinguda per la filosa.

De calca: En ell es dona l'impuls a la roda amb un pedal situat a la part frontal del torn. El fus es troba muntat sobre el banc en sentit horitzontal i disposa d'una o dues politges, segons el grau d'evolució, havent-se suprimida la filosa.

Entre ambdós tipus s'hi troba un model entremig en el que el pedal o calca

La debanadora girava sobre un eix de ferro

apareix acompanyant la filosa i que encara tenia el fus lliure.

Margalida Bernat i Roca

N. de la R.- Aquest article fou publicat a "Estudis Balearics", núm. 24.- Març 1987.

Gaspar Oliver Barceló, "de Maià"

Era conegut per "L'amo En Gaspar de Maià". Encara que la dita mallorquina resi que "mai moren batles", ell, sí, va morir ocupant aquest càrrec en el nostre poble. Fou la màxima autoritat civil durant quinze anys i ja en fa quinze que ens va deixar.

Gaspar Oliver Barceló, "de Maià" havia nascut a Sant Joan el 27 de juliol de 1912. Però duia molt dins ell el poble de Montuïri, era montuïrer pel seu empadronament i pels seus fets, i tothom el va considerar sempre de la vila. Va acabar la seva vida aquí, deu dies abans de complir els 62 anys, el 17 de juliol de 1974. Una de les persones del segle XX que més temps ha ocupat la batlia de la vila.

Pel seu caràcter, francot, trempat i alegre es feia estimar per la majoria, encara que a vegades la seva serietat imposava respecte. Dia 9 de juny de 1959 fou nomenat batle i "Jefe Local del Movimiento" —càrrecs que durant la dictadura eren exercits normalment i simultàniament per la mateixa persona— i fou tant el reconeixement que es va guanyar que les exèquies i funeral per la seva ànima foren una mostra palpable de l'amistat i el respecte que s'havia guanyat, tant del poble com de les primeres autoritats de la província i també d'un bon nombre de batles d'altres tantes localitats illenques.

Naturalment, la seva perllongada estada al cap del nostre Ajuntament —abans ja havia exercit de regidor— fou motiu per dur a terme moltes obres d'envergadura, d'entre les quals se'n destaquen dues: la construcció de

l'actual casa de la vila, tants d'anys desitjada, amb l'ampliació de la plaça Major, i la instal·lació del clavegueram.

I parlant d'ell hem de retreure també el desenvolupament d'una intensa activitat política dins l'àmbit de la província, tasca que fou degudament reconeguda i per la qual se li atorgà la medalla d'or de l'Orde de Cisneros (juliol de 1963), la Creu de Cavaller de la mateixa Orde, la qual li fou imposada el mateix dia de la inauguració de la nova casa de la vila (14 gener 1968), el nomenament de diputat provincial (1961) i el de conseller provincial del "Movimiento" (abril 1966). No hi ha dubte que aquestes distincions foren el resultat de la seva diligència i una demostració de l'amistat guanyada amb aquells que, quan va arribar el moment, intervingueren d'una manera aficaça en la pro-

moció de moltes obres que a Montuïri es dugueren a terme en el seu temps.

Entre les realitzacions de gran envergadura, a més de les dues ja esmentades —construcció de la nova casa de la vila i instal·lació del calvegueram— cal citar l'asfaltat de quasi tots els carrers, la construcció de nombroses voravies i l'obertura d'alguns carrers.

També cal recordar altres realitzacions que tenen la seva importància, com són l'arranjament i asfaltat de camins de fora vila —uns acabats en el seu temps i altres amb el projecte aprovat, sols pendent d'execució—, drenatge del camí "Pelut", instal·lació del pes municipal, locals per a estabulació del bestiar, creació de la pista poliesportiva i la seva corresponent il·luminació, i altres de menor entitat.

Durant el seu mandat i degut a l'excel·lent ajuda que es va rebre per part d'altres autoritats, foren declarats fills adoptius de Montuïri dues persones que havien exercit de governadors civils de Balears: D. José Manuel Pardo Suárez (1 juny 1965) i D. Plácido Alvarez-Buylla i López-Villamil (11 novembre 1972). Cal dir que ambdues declaracions foren acordades per sengles plens de l'Ajuntament quan aquells ja havien cessat com a governadors.

És evident que el període de quinze anys és un plaç relativament llarg per programar i dur a feix terme tot un conjunt de millores, malgrat fos dins el reduït àmbit d'un petit municipi, com és el de Montuïri, que no arribava als tres mil habitants.

La dilatada tasca de l'amo En Gaspar, un home que va dedicar una part considerable de la seva existència al bé de Montuïri, a més d'esser degudament reconeguda en el seu temps, també ho fou posteriorment a la seva mort. Com homenatge pòstum i essent batle Joan Miralles Riera "Porrerenc", se li va dedicar un carrer amb el seu nom. I a la inauguració (27 juliol 1976) hi fou present el Governador Civil.

Onofre Arbona

A la foto de l'esquerra veim a l'amo En Gaspar amb Monsenyor Honorat Ribas i el Governador Plácido Alvarez-Buylla dirigint-se a la benedicció de la nova casa de la vila (14 gener 1968) i a la de la dreta amb el bisbe de Mallorca amb motiu d'una visita pastoral (13 març 1968).

N. de la R.- La major part de dades foren tretes de l'arxiu de BONA PAU i sobretot de la ressenya que féu H. Moll amb motiu de la seva mort (BONA PAU, Agost 1974).

Cançons i gloses de sa vermada

Sa vermada és una de les activitats pageses més arrelades dins les petites viles arreu del pla i raiguer de Mallorca. Sa vermada no era sols una feina, era tot un esdeveniment que sense cap dubte capgirava el poble. Per Sant Mateu ja començava aquella allau d'anades i vengudes de carros ben atapeïts de portadores reblides de raïms, i al cap al tard diari de cada jornal, voltes pel poble de "tais de vermadores" cantant i glosant.

Cada vinater de la vila, que era el propietari d'un conjunt de quarterades de vinya, per Sant Mateu, aproximadament, llogava un bon "tai" de vermadores (dones casades, velles i fadrines), que durant unes tres setmanes vermaven per a ell. Quan vermaven, aquest grup de dones pageses, cantaven cançons que havien après de les seves padrines o mares en vermades anteriors. Solien esser cançons populars i tradicionals, i també cançons glosades i codolades, que moltes vegades eren d'un picat ben lluent.

Quan havia acabat la tasca diària, ja a posta de sol, el carreter anava a cercar el "tai" i el portava a la vila. Però abans d'anar cada vermadora a ca seva, feia —cada "tai"— un parell de voltes pels carrers i plaça del poble. Aquestes voltes eren ben animades i vitenques, a cada carro hi havia una bona somada de dones que durant la volta cantaven i reien de granat, cançons tradicionals i codolades. Però sense cap dubte, el plat fort i esperat eren les glosades cantades sobre els quefers de vermar, una xafarderia que havien sentit, un darrer esdeveniment succeït, i les "de picat", que a voltes evidenciaven qualcú o feien envermellar de bon de veres una fadrinanga. Mentre feien la volta, si trobaven una fadrina li enflocaven una glosa ben picant; els fadrins granats també rebien. De la mateixa manera feien gloses quan passaven per davant un forn, taverna o carrer destacat.

Després que les dones haguessin omplert les portadores, els raïms eren duits al carro per tragar-los al cup

Aquestes cançons i gloses se solien cantar en grup, emperò si el carreter tenia bona veu i sabia agafar tonada, cantava a duo amb la vermadora que cantava millor. Tot seguit vegeu algunes d'aquestes gloses:

Venim, sí, de sa vermada,
per això tenim pocs jocs,
es raïms són petits i pocs
i prou calor que hem passada.

Presumida, presumida
¿per què presumeixes tant?
Mira que ses presumides,
solen sempre quedar en plant.

Ara m'ho acaben de dir,
sempre m'ho havia pensat,
qualque trebai deus tenir
tant vei i no t'has casat.

A l'infern hi ha cadenes,
per los pobres moliners;
també n'hi ha pels forners
qui roben a ses vuitenes.

Ses madones de sa plaça,
no saben cuinar llegum,
en cuinar fava parada
hi posen s'oli des llum.

L'últim dia de sa vermada cada "tai" engalanava el carro amb un bellveure ben gros, adornat de cintes de molts de colors, i així

aquest dia el carreter traguava raïm ben plantós. Acabada la tasca i de tornada a la vila, feien més voltes que els altres dies, cantant i glosant de granat fins que tenien forces. Després, el vespre, el vinater convidava a sopar el "tai" a ca seva i acabava amb una festa i sarau: ball de bot per llarg.

Aquest últim costum desaparegué durant la guerra civil i la d'era post-guerra. Malgrat tot continuaren les voltes diàries amb un carro pel poble cantant i glosant fins ben entrats els anys 60, en els quals el progrés tècnic —tractors, màquines de capolar raïms, fuita de joves del camp, "boom del turisme", etc.— va fer que any rera any es cantàs menys, fins que no quedà cap carro traguant: ja no es cantà més.

Les gloses de vermar ara són lletra i tonada impresa, el progrés i la crisi del camp acabaren amb una tradició ben popular i ben viva dins el cor de la pagesia.

Bernat Calafat

Nota: Aquest article sobre cultura popular ha estat patrocinat per la Conselleria de Cultura del Govern Balear i s'enquadra dins la campanya de col·laboració amb les institucions que duu a terme l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca.

Gabriel Roca Pocoví, "Llucio"

Durant prop de 40 anys fou l'encarregat de les màquines de projecció de Ca n'Aloi

Una vegada publicats els tres articles que hem dedicat a "El cinema mut i el seu ambient a Montuïri" durant els passats mesos de juliol, agost i setembre, ens sentim obligats a completar en certa manera la passada trilogia (si així ho podem dir) fent una entrevista a Gabriel Roca Pocoví, "Llucio". Ell, certament, no va tenir part activa en l'època abans citada del cinema mut, però fou l'encarregat de la cabina de projecció del "Cine Royal" a l'època del sonor, durant prop de quaranta anys.

Hem de dir abans, que En Biel ens sorprengué fa cosa d'un any quan parlant plegats va dir sense donar-li massa importància que ell guardava a ca seva les màquines del cinema de Ca n'Aloi. I afegí, de passada, que si ens interessava podíem anar a veure-les. I així ho fèrem.

Allà estaven arraconades dins una habitació i tapades amb una tela per protegir-les de la pols i la humitat. Els projectors de cinema semblaven descansar, silenciosos, després d'una llarga vida de peripècies i de feina.

Vaig allargar la mà per destapar el projector que m'interessava veure: la màquina més petita. En ella una inscripció en lletra menuda resava: "Société des Etablissements". En lletres més grosses i en relleu, la marca: "Gaumont-Paris".

Els meus dits passaren com una carícia fregant aquella peça de museu, mentre recordava que amb tota seguretat per aquest projector travessaren les cintes dels pioners i dels genis del cinema, com foren En Griffith, N'Enstein, En Chaplin i altres (sols per dir-ne alguns). Per un instant, tal vegada per una associació d'idees vaig sentir (o m'ho vaig pensar) l'olor tan característica i agradable d'una cabina de projecció. Va esser sols un moment, però en aquell instant el temps tornà enrera 60 anys.

Devora la màquina petita que semblava de jogueta n'hi romania una altra més grossa i més pesada, una moderna "Supersond" dels anys 40.

Aleshores em vaig girar cap al meu amic, que estava tot satisfet devora jo. En Biel, del qual es pot dir amorosament que es "un manitas", curiós en extrem en totes les feines i molt enginyós, esperava somrient les nostres preguntes:

—Biel, ¿quants d'anys t'ocupares de les màquines de Ca n'Aloi?

—Trenta-sis anys —contestà amb precisió—. A la mort de mestre Serra, a últims dels anys trenta, el va rellevar el seu fill Miquel i pocs mesos després jo vaig ocupar el lloc d'En Miquel, ja que ell es traslladà a Ciutat per fer feina.

—¿Quin sou tenies per ocupar-te de la cabina els anys 39 ò 40?

—Jo guanyava dues pessetes per sessió. Fèiem cinema els dissabtes el vespre i els diumenges dues sessions: l'horabaixa i el vespre. En els començaments dels 40, els diumenges el vespre, vaig anar una temporada a Lloret per ensenyar els qui havien d'ocupar-se del cinema d'aquell poble. Hi anava i venia amb bicicleta. A l'hivern, fes el temps que fes. Em donaven cinc duros per sessió. Havia començat la gran època del cinema i tant a Montuïri com a Lloret posaven cadires pels passadissos ja que no bastaven les butaques. Arribàrem a col·locar-hi més de tres-centes persones per sessió. He dir també que els anys 42-43 jo estava llogat a Son Frau, més enllà de Son Sardina i els dissabtes venia a Montuïri per ocupar-me fins el diumenge de les màquines. Repetesc: anava i venia sempre amb bicicleta.

—Això ja es diu vocació, Biel! ¿Quina època consideres la millor, la més brillant del cinema a Montuïri?

—Jo diria la que va dels anys quaranta-vuit als seixanta.

—¿Quins empresaris vares tenir?

—Quan vaig substituir en Miquel Serra Terrassa vaig tenir En Joan Pomar "Aloi". Després, ja a la darrereria del 40, varen esser dos senyors de Ciutat (no

record el nom) durant dos o tres anys. A continuació va esser En Toni Morell el qui durant 5 ò 6 anys duqué el cinema a Montuïri, i ja dins els anys 50, el senyor Salas va esser l'empresari fins al tancament definitiu de la sala de cinema. Fins al darrer instant vaig ocupar-me de la cabina de projecció.

—Això foren els teus empresaris al llarg dels temps de què parlem. Però, ¿quins varen esser els teus ajudants?

—El primer de tots va esser En Joan "Pavora", després En Jaume Tomàs, llavors En Cosme, que era fill d'un Guàrdia Civil que hi havia a Montuïri. El darrer va esser un germà d'En Nicanor.

—¿Quan consideres, Biel, que començà a decaure l'assistència del públic en el cinema de Montuïri?

(En Biel mou el cap breument d'esquerra a dreta al mateix temps que deixa veure una mitja rialla més de pena que d'altra cosa, i respon:)

—A partir dels primers cotxes i la televisió començà la decadència del cinema.

—Sempre m'he preguntat una cosa: ¿Veieu vosaltres, des de dins de la cabina de projecció, tota la pel·lícula, o estàveu ocupats amb altres feines?

—Era obligat mirar la projecció per la finestreta corresponent, ja que havíem de rectificar focus o ajustar qualsevol anomalia que veiéssim a la pantalla.

—¿Enyores aquella època?

(Es girà cap a mi i com si perdrés la mirada molt lluny em respongué:)

—No l'he enyorat massa, Miquel. Has de tenir en compte que estava molt esclau, no tenia molt de temps per jo, ni tan sols tenia temps per anar a festejar o estar amb la família quan em vaig casar.

Ho vaig comprendre molt bé, "no és lo mateix torear que veure es bous des de sa barrera".

—¿Tens qualche anècdota interessant d'aquest temps de què parlem?

—Te'n podria contar bastants, però em referiré a una que va transcendir fora de Montuïri:

(Continua a la pàgina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

—Resultà —va relatar En Biel— que en plena projecció, durant una sessió del vespre i estant ple el local, es va cremar un motoret elèctric que feia rodar el tambor de les cintes. Era una peça essencial, sense la qual no podíem continuar la sessió. Avui mateix, quaranta anys després, el problema també seria greu. Estàvem a punt de suspendre la sessió quan vaig dir a En Joan "Aloi": "Entre-tén un poc el públic, Joan; dona'ls una explicació, una excusa, lo que vulguis. Crec que tenc solució per això". Me'n vaig anar ràpid cap a ca nostra. Aleshores nosaltres havíem comprat una rentadora de les primeres que hi havia en el mercat, una "Allegro". Li desmont ràpidament el motor que duia incorporat i el me'n duc. Poc moments després, amb una post, tatxes i fil de ferro l'havia aco-plat a la màquina de projecció. Totd'una va poder continuar la sessió normalment. El públic no se n'adonà del canvi i funcionà meravellosament. Dins certs ambients cinematogràfics de l'illa comentaren que a Montuïri es feia cinema amb un motor de rentadora. I era ver, en certa manera.

—Ja per acabar, Biel, ¿et donaries amb cor, series capaç (no dic la "Gau-mond" però sí la "Supersond" que és més moderna) de posar-la a punt per projectar una pel·lícula?

—Sens dubte. Em duria un cert temps i feina, però sí. Si qualcú s'hi encaràs, amb un temps relativament curt, la tendria una altra vegada a punt per començar una sessió de cinema.

Miquel Martorell Arbona

PUNTUALITZACIÓ

En el darrer article que publicarem sobre "El cinema mut i el seu ambient a Montuïri" (Setembre 1989) dic: "L'any 1929 acabà les seves activitats cinematogràfiques la Sala de Can Sampol".

Un bon amic meu, En Guillem Ferrer Sampol, vinculat molt d'aprop amb el "Salon Sampol" em digué recentment que fou en realitat l'any 1933 quan tancà les portes la citada sala de cinema. Li vaig agrair sincerament la informació i don la data que em digué —1933— per vertadera, ja que, segons ell, havia col·laborat amb el darrers programes.

Valga la rectificació. - M.M.A.

MÉS NOTÍCIES DE LA VILA

CONSTRUCCIONS

Una vegada que el P.S.M. va haver formulat la denúncia sobre la illegalitat de certes obres i de la qual en donàrem compte en el dos números anteriors, el batle va firmar un decret un dels primers dies del passat setembre ordenant que fossin aturades les construccions de Son Miró, Son Moia i So n'A-moianes, mentre no es legalitzassin, disposició que immediatament fou complimentada en el sentit que foren aturades.

Seguidament el mateix batle va donar compte al Comité Local del seu partit, el P.P., de les mesures que havia pres.

ENLLUMENAT DEL CEMENTERI

Encara que les obres d'adecentament i reforma de la voravia del camí del cementeri s'hagin retardat tant que a la fi de setembre no estaven encara conclo-ses, no es pot dir la mateixa cosa de l'enllumenat del mateix cementeri, ja que, com es pot comprovar, està acabat i a les nits, quan s'ha d'utilitzar, l'aspecte és molt diferent del d'abans. D'això sí, que la gent se'n pot alegrar.

¿Què és el S.I.A.C.?

El S.I.A.C. és un servei d'informació i atenció al ciutadà adscrit a la Conselleria adjunta a la Presidència que té, entre altres, els objectius següents:

- Informar els ciutadans sobre les actuacions de l'Administració de la C.A.I.B. sobre qualsevol altre tema que els ciutadans sol·licitin en relació als organismes depenents del Govern Balear.

* - Donar a conèixer l'estructura i funcions de les altres Administracions: Consells Insulars, Ajuntaments i Administració perifèrica de l'estat, radicades a les Balears.

* - Facilitar informació sobre la tramitació d'expedients, línies d'ajudes de la C.A.I.B., etc.

- Recollir iniciatives i tramitar queixes i reclamacions sobre el funcionament de les diferents Administracions.

¿Com pasar-se en contacte amb nosaltres?

Véngui a visitar-nos

Ens complaurà la seva visita. Estam a la seva disposició de 08.30 a 14.30 hs. tots els dies laborables. Els dissabtes, de 09.30 a 13.30 hs.

Truqui per telèfon

Si no vol, no necessita desplaçar-se fins a la nostra oficina per a resoldre el seu assumpte.

Ens crida al 900-321-321 i l'atendrem amb molt de gust i no oblidí, la cridada és gratuïta, conèixer el que volem no costa res!

Ens escrigui

Si vosté no es pot desplaçar fins a la nostra oficina, o no té telèfon, ens pot escriure una carta i ben aviat rebrà notícies sobre la informació sol·licitada.

S. I. A. C. - Pl. Drassanes, 4 - 07012 Palma de Mallorca

Comença un nou curs

A partir del curs actual s'han renovat els càrrecs directius del Col·legi Públic "Joan Mas i Verd". Han romàs així:

EQUIP DIRECTIU

Directora: Catalina Martorell Llaneras
Cap d'Estudis: Aina Ferrer Torrens
Secretari: Joan Sorell Juan.

CONSELL ESCOLAR

A més de l'equip directiu abans esmentat componen el Consell Escolar el següents:

REPRESENTANTS PROFESSORAT

Gabriel Miralles Pizà
Gabriel Gomila Jaume
Josep Ma. Munar Vich
Guillem Fiol Tomàs.

REPRESENTANT AJUNTAMENT

Joan Antoni Ramonell Amengual

REPRESENTANTS PARES

Raimundo Arbona Massanet
Joana Ramonell Verger
Miquel Miralles Amengual

REPRESENTANTS ALUMNES

Apol·lònia Rigo Bennàssar
Jaume Mayol Amengual.

DISTRIBUCIÓ

En quant al nombre d'alumnes, els nivells, cicles i professorat, va quedar així distribuït:

GUARDERIA MUNICIPAL

Nivell	Puericultores	N.d'alumnes
2 anys	Paula Ribas Verd	15
3 anys	Llucia Cifre Rodríguez	17

COL·LEGI PÚBLIC D'E.G.B.

Nivell	Tutor	N. d'alumnes
<i>Preescolar</i>		
4 anys	Margalida Mascaró Sansó	12
5 anys	Aina Ferrer Torrens	12
<i>Cicle Inicial</i>		
Primer	Jerònia Oliver Rotger	15
Segon	Esperança Vaquer Vidal	18
<i>Cicle Mitjà</i>		
Tercer	Josep Ma. Munar Vich	17
Quart	Catalina Martorell Llaneras	24
Cinquè	Magdalena Mayol Mas	23
<i>2a. Etapa</i>		
Sisè	Ma. Magd. Crespí Parets	32
Setè	Gabriel Miralles Pizà	24
Vuitè	Joan Sorell Juan	12

A més d'aquests professors-tutors, Guillem Fiol Tomàs imparteix l'Educa-

ció Física i Gabriel Gomila Jaume fa classe a vuitè i l'idioma estranger de la 2a. etapa.

Alumnes del C.P. "Joan Mas i Verd"

Preescolar	24
E.G.B.	165
Total alumnes	189

ASSOCIACIÓ DE PARES

A l'assemblea de l'APA celebrada el dimecres 20 de Setembre varen ser elegits nous membres de la directiva Pere Sampol Mas, Pere Palou Sampol, Jaume Martorell Fullana, Antoni Mas, Antònia Bauzá Verd i Gaspar Socías Mora.

El següent dia 25 se celebrà sessió extraordinària en la qual fou elegit president Jaume Martorell Fullana "Terric"; Secretari, Pere Sampol Mas i Tresorer, Raimundo Arbona. Els altres membres de la junta directiva s'integraren en les vocalies de cultura, esports, festes i sanitat.

Han acabat el seu període com a directius Llorenç Capellà Coll, Baltasar Verger Gomila, Joan Verger Jaume i Vicenç Vaquer Verger.

Estam en evolució constant

1989

135 oficines
60 caixers
automàtics
1.000 empleats
185.000 milions
en recursos externs

1882

1 oficina
3 empleats
46.783 pts. en
recursos externs

D'ençà que ara fa 107 anys inauguràrem la primera oficina fins avui, que som la primera institució financera de les Balears, la nostra evolució ha estat constant. Tot i així, el nostre principal objectiu és encara el mateix: servir les Balears, tota la seva gent, amb tots els recursos a l'abast. Per tant, ahir i avui: "Sa Nostra" és la Caixa de Balears.

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Més d'un segle 100% balear.

Els equips montuïrers comencen les competicions

PRIMERA PREFERENT

La lliga d'enguany s'inicià el darrer diumenge d'agost, dia 27. Pel que fa a l'equip de la vila els resultats dels partits foren aquests:

Montuïri, 2 - Poblense B, 0

Un bon partit dels que fan afició va inaugurar la nova temporada. Els jugadors del Montuïri varen tenir una destacada actuació i totes les línies jugaren amb ordre i serietat. El Poblense va oposar serioses dificultats lluitant al màxim en totes les accions.

Espanya, 1 - Montuïri, 0

La primera jornada havia fet assolir fortes esperances i gairebé tots els seguidors confiaven com a mínim amb un punt. Sense fer grans mèrits —ni un ni altre— l'Espanya va obtenir la victòria

Montuïri, 0 - Salines, 1

Merescuda derrota local davant un equip que havia perdut els dos anteriors partits i no havia marcat un sol gol. Tal com diuen en castellà, el Montuïri "no dió una a derechas". El gran handicap va estar en el mig-camp montuïrer on ningú pogué posar ordre i va ser sempre propietat salinera.

Ferriolense, 3 - Montuïri, 1

Dins "Es Revolt" el porter Jaume Poció havia estat un dels millors jugadors en els dos partits disputats. Aquí, dos

El Montuïri aleví, campió del XVII Torneig de Sa Llum

errors innocents possibilitaren el 2-0 favorable al Son Ferriol i trencà tot l'esquema tàctic i la moral dels montuïrers. L'entrada de Joan Verger i Dany Varela (que eren reserves) milloraren després, l'equip. Però no hi havia temps i, a més, el Ferriolense té un bon conjunt.

Montuïri, 2 - Sencelles, 1

Una excel·lent primera part féu concebre esperances d'una golejada. En Prado, enmig del camp havia jugat d'una manera admirable. Capellà i Juanjo marcaren un gol perhom, si bé es frustraren altres 7 ò 8 ocasions clares de golejard. Però la segona part fou d'aquelles per

oblidar, fatal, insulsa. El Sencelles, que va marcar el seu gol en temps de descompte, oferí sempre una pobra impressió.

INFANTILS

Varen començar la competició de I regional el dissabte 3 de setembre. Des de llavors aquests han estat els resultats:

Montuïri, 2 - Barracar, 0

Sallista d'Inca, 3 - Montuïri, 0

Porto Cristo, 1 - Montuïri, 5

Montuïri, 0 - Petra, 2

BENJAMINS

Montuïri, 1 - At. Sallista, 4

MOBILIARI - ART - DECORACIÓ

MODELMON, S.A.

Carretera Palma - Manacor, Quilòmetre 22'700 - Tels. 12.50.34 - 12.50.69 - 12.51.26
FINCA CABRERA CASAL D'ALGAIDA 07310 ALGAIDA (MALLORCA)

25 anys enrera

Octubre de 1964

VOLTA DES BLAT

De cada any anaven augmentat els donatius que es feien amb motiu de "Sa volta des blat". Una vegada traduït en doblers (ja que molts oferien blat), l'import total d'aquell any pujà 25.375'50 ptes.

EL DIA MÉS PLOVER DE L'ANY

El 23 d'Octubre de 1946 fou el dia més plover de l'any: caigueren 31 litres per metre quadrat a Montuïri.

CUINAR EN CASA**"SPAGHETTIS"****INGREDIENTS**

100 grs. de "spaguettis" per persona
1 ou perhom
100 grs. de carn magre de porc capolada per persona.
1 bosseta de formatge rallat.

ELABORACIÓ

Aquest plat es fa tot al mateix temps. Es bullen els "spaghettis"; es sofregeix la ventresca i la carn de porc. Remenam els ous. Una vegada cuits s'escolen els "spaghettis" i acte seguit, fora del foc, hi mesclam el ous, el sofrit i el formatge. Se serveix ben calent.

Recepta de

Maria Francisca Gomila, "Xigala"

PLUVIOMETRE

Pluja del mes de setembre

Dia 5	57'70 l. m2.
" 6	4'90 "
" 7	2'40 "
" 10	3'20 "
" 18	1'90 "
" 20	1'50 "
" 26	8'60 "
Total	80'20 litres m2.

NOCES D'ARGENT

OCTUBRE 1964 - 1989

Antoni Morlà Font "Morlà"
amb
Maria Miralles Mas "Darreta"
(5 Octubre 1964)

Josep Carralero Martfnez "Carralero"
amb
Aina Viciano Rodriguez "Carralero"
(10 Octubre 1964)

Antoni Palou Solivellas "de Sóller"
amb
Francisca Mayol Garau "Llulla"
(29 Octubre 1964)

Els felicitem per les seves noces d'argent
i els desitjam que puguin viure
molts d'anys plegats.

JOCs DE PARAULES

Qui un pam de capa parda compra,
un pam de capa parda paga;
qui un pam de capa parda ha comprat,
un pam de capa parda ha pagat.

DEMOGRAFIA

Setembre de 1989

NAIXEMENT

Dia 21.- Josep Gabriel Oliver Gallard,
fill de Miquel i d'Antònia.

DEFUNCIONS

Dia 12.- Jaume Nicolau Gomila, de
62 anys, fadri, "Perons".

Dia 26.- Isabel Lladó Fiol, de 82 anys
viuda, "Muixa".

MATRIMONI

Dia 3.- Gaspar Ballester Miralles amb
Francisca Nicolau Bauzá.

Gloses**AMB MOTIU D'UN GLOSAT**

(El diumenge vespre, tres de setembre, a plaça es va fer el glosat que per força major fou impossible realitzar per les festes a la data prevista. Com a convidat d'honor va pujar a l'escenari l'amo En Miquel Massanet, "Parri", el qual va fer una sèrie de gloses. De totes les que va dir hem escollit aquestes tres:)

No escolteu, montuïrers,
es glosadors que hi ha aquí:
només han volgut venir
per dur-se'n quatre doblers;
i tot es meu interès
és, si han de tornar més,
mal perdessin es camí
just per no haver de sentir
aquests tres "missioners".

No gasteu massa saliva
perquè falta vos farà;
jo, com que me'n sobrarà,
vos vull dir llampant i clar:
que sou tan bons per glosar
com un porc per governar
dins sa Casa de la Vila.

Amics meus, vaig a acabar,
basta lo que he molestat;
si aquest moment que he glosat
en deix cap d'agraviat,
amb tot es meu cor eixamplat
perdó li vull demanar;
i jo voldria quedar
es mateix temps perdonat.

Miquel Massanet "Parri"

CORREDURIA DE SEGUROS

GOMILA S.A.

MONTUÏRI: Jaume II, 4 - Tel. 64 60 43

PALMA: Pasaje Sta. Catalina de Sierna, 2 Entlo.2 C - Tel. 72 27 36

MANACOR: Pl. Ramón Llull, 22 - Tel. 55 13 56

SEGUROS A PREUS REDUÏTS

PREUS SELECCIONATS PER A CONDUCTORS

El Papa proclama beata a Sor Francinaina de Sencelles

Des del dia primer d'aquest mes d'octubre, la Venerable de Sencelles ja és la Beata Francinaina. Per aquest motiu durant la primera quinzena s'han programat una sèrie d'actes de caràcter religiós, cultural i popular, que tendran lloc a la Seu de Mallorca i a la vila de Sencelles. Entre ells cal destacar les dues celebracions eucarístiques presidides pel Sr. Bisbe:

Diumenge dia 8 a les 10'30, a la Seu.

Diumenge dia 15 a les 16'30, a Sencelles.

Tots hi estau convidats. Que l'exemple i la intercessió de la nova Beata ens ajudi a fer camí com a cristians i com a fills de Mallorca.

Racó típic de Sencelles.

Monument que el seu poble va dedicar a la beata Francinaina

CALENDARI PASTORAL

Recentment s'ha distribuït per les cases un fulletó titulat "Orientacions i Calendari Pastoral per a les parròquies solidàries de Porreres, Algaida i Montuïri. Curs 1989-90". Com indica el títol

conté unes línies d'actuació pastoral, d'acord amb el Directori dels Sagraments de la Diòcesi de Mallorca, i la programació de diverses activitats de caràcter evangelitzador, catequètic i sacramental.

En l'elaboració del programa han intervingut, a més dels quatre rectors solidaris, un grup de seglars en representació dels Consells Parroquials de Pastoral.

A través de BONA PAU anirem recordant cada mes les diverses activitats programades.

FORMACIÓ PER A PARES I CATEQUISTES

De cada dia és més necessari que els pares prenguin una responsabilitat més directa en la formació cristiana dels seus fills. Per això s'han organitzat per als dies 9 i 13 d'octubre, a les 21 h. a la rectoria, dues reunions que dirigiran els pedagogs Pere Sunyer i Pere Mascaró, amb els següents temes:

1.- La manera de ser del nin: reaccions, comportament i evolució, segons la seva edat (Psicologia infantil).

2.- Responsabilitat dels pares i catequistes en l'educació de la fe.

En aquestes mateixes reunions, els pares inscriuran els seus fills per a la catequesi; per això és molt important la seva assistència.

La catequesi, per als nins dels cicles Inicial i Mitjà, començarà dins la segona quinzena d'octubre.

SAGRAMENT DEL BAPTISME

Aquest curs es farà una experiència nova en quant al Baptisme: alguns dies d'un relleu especial, es celebrarà dins l'Eucaristia. Dia 22 d'aquest mes d'octubre, amb ocasió del DOMUND o Diumenge Mundial de la Propagació de la Fe, es batiarà dins la missa de les 11'30 del matí. Els altres mesos d'aquest trimestre, com el curs passat, es batiarà el tercer diumenge a les 6 de l'horabaixa.

Els pares que vulguin batiar els seus infants són convidats a participar a dues reunions o xerrades que es tendran cada trimestre. Per als baptismes que s'hagin

de celebrar abans de febrer, les reunions seran els dies 16 i 17 d'octubre a les 9 del vespre a la rectoria. Per això és important que els pares es posin en contacte amb la parròquia amb la deguda anticipació: uns tres mesos abans del baptisme.

PASTORAL JUVENIL

Aquest curs, a partir del divendres dia 6 d'octubre, es faran cada quinze dies unes trobades per a monitors de catequesi de joves. Tendran lloc en el col·legi de la Caritat de Porreres, a les 21 h.

La catequesi pròpiament dita començarà l'any que ve, encara que durant el curs present es tendran algunes reunions i activitats amb els joves i al·lotes que demostrin interès en seguir aprofundint en la fe cristiana.

A tots els qui reberen la confirmació pel novembre de 1988, se'ls ofereix una trobada d'amistat i alegria que tendrà lloc a la rectoria dia 27 d'octubre a les 9 del vespre.

CELEBRACIÓ DE LA PENITÈNCIA

Com a preparació per a la festa de Tots Sants, el dilluns dia 30 d'octubre a les 8 del vespre tendrem una celebració comunitària de la Penitència.

PRIMERS DIVENDRES

A partir de dia 6 d'octubre, cada primer divendres de mes, fins al juny, es durà la Comunió als malalts i persones impedides que ho demanin, a més dels qui ja la rebien el curs passat.

CURSETS PREMATRIMONIALS

Amb assistència de 17 parelles (10 d'elles de Montuïri) es va celebrar a la rectoria el curset de preparació que anunciàrem el mes passat. Els qui dirigien els diferents temes, tant seglars com capellans, quedaren prou satisfets de l'assistència i interès dels participants.

Dia 6 de novembre, a la rectoria de Porreres a les 9 del vespre, començarà un altre curset també obert a totes les parelles de l'arxiprestat.